

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL UKMERGĖS RAJONO APYLINKĖS TEISME ATLIKTO RIBOTOS APIMTIES FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2009 m. vasario 27 d. Nr. FA-P-34-16-11
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento
direktoriaus pavaduotojos Ritos Švedienės
2009-01-21 pavedimą Nr. P-34-16

Auditą atliko valstybinė auditorė
Augustė Baradinskaitė

Auditas pradėtas	2009-01-21
Auditas baigtas	2009-02-27

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	5
1. Dėl teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumo	5
1.1. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo	5
1.2. Dėl papildomų mokamų kasmetinių atostogų suteikimo teisėjams	7
1.3. Dėl vienkartinių priemonių skyrimo teisėjams	7
1.4. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo	9
2. Dėl valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo	9
2.1. Dėl valstybės tarnautojų pareiginės algos, priedų ir priemonių	9
2.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų skyrimo valstybės tarnautojams	10
2.3. Dėl apmokėjimo už darbą poilsio ir švenčių dienomis	10
3. Dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo	11
3.1. Dėl tarnybinių koeficientų nustatymo ir priemonių skyrimo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis	11
3.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų skyrimo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis	12
3.3. Dėl darbo užmokesčio fondo panaudojimo	12
4. Rekomendacijos teismui	13

IŽANGA

Lietuvos Respublikos Seimas 2009 m. sausio 20 d. nutarimu Nr. XI-155 „Dėl pavedimo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti valstybinį auditą“ pavedė Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui skirtų lėšų (darbo užmokesčio fondo) valstybinį auditą Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose.

Ribotos apimties valstybinį finansinį (teisėtumo) auditą vadovaujantis valstybės kontrolieriaus įsakymu¹ patvirtinta 2009 metų valstybinio audito programa ir Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotojo pavedimu² atliko valstybinė auditorė Augustė Baradinskaitė.

Audito tikslas – įvertinti 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui skirtų lėšų naudojimo teisėtumą.

Audituojamas subjektas – Ukmergės rajono apylinkės teismas (toliau – teismas), adresas: Kęstučio a. 1, 20114 Ukmergė. Identifikavimo kodas – 191449194.

Audituojamu laikotarpiu teismui vadovavo pirmininkas Evaldas Pašilis, vyriausiąja finansininke dirbo Janina Kuprijaškina.

Šioje audito ataskaitoje pateikiame tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, kurie bus susisteminti ir rekomendacijos dėl jų (išskyrus dalykus, kurie taikomi tik šiam teismui) bus pateiktos valstybinio finansinio (teisėtumo) audito, atlikto Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose, rezultatų apibendrinimo ataskaitoje.

Šio ribotos apimties valstybinio finansinio (teisėtumo) audito metu apsiribojome teismo 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui panaudotų valstybės biudžeto lėšų teisėtumo vertinimu. Nevertinome teismo 2008 metų finansinėje atskaitomybėje ir kitose ataskaitose pateiktų duomenų, neatlikome audito procedūrų jų tikrumui ir teisingumui įvertinti, nes tai nėra šio audito tikslas, todėl nuomonės apie tai nepareiškiame ir valstybinio audito išvados nepateikiame.

¹ Valstybės kontrolieriaus 2009 m. sausio 21 d. įsakymas Nr. V-12 „Dėl valstybės kontrolieriaus 2009 m. sausio 19 d. įsakymo Nr. V-8 patvirtintos 2009 metų valstybinio audito programos papildymo“, 1 p.

² Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotojo 2009 m. sausio 21 d. pavedimas Nr. P-34-16.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinamas teismo 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemonėms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto lėšų naudojimo teisėtumas.

Teismui 2008 metams įstatymu³ buvo skirta 1 564,0 tūkst. Lt (iš jų – 1 002,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) valstybės biudžeto asignavimų programai vykdyti, o Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu⁴ – 0,5 tūkst. Lt (iš jų – 0,4 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) minimaliajai mėnesinei algai padidinti.

Teisėjų taryba, vadovaudamasi 2007 m. gruodžio 14 d. Teisėjų tarybos nutarimu Nr. 13P-209, kuriuo buvo patvirtinti Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto asignavimai teismams, 2008 m. sausio 15 d. raštu Nr. 36P-6-(7.1.10) nurodė, kad teismui 2008 metų valstybės biudžeto asignavimų sumoje numatyta 58,0 tūkst. Lt (iš jų 44,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 14 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) tikslinių dalinių asignavimų rengiamam Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymui įgyvendinti ir jų negalima naudoti iki įsigalios šis įstatymas.

Teismas 2008 metais vykdė vieną programą: „Bylų nagrinėjimas“ (kodas 1.2). Šiai programai įgyvendinti teismas iš valstybės biudžeto 2008 metais gavo ir panaudojo 1 564,5 tūkst. Lt asignavimų.

Teismas programai „Bylų nagrinėjimas“ vykdyti 2008 metais gavo ir panaudojo 1 002,4 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 318,1 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms skirtų valstybės biudžeto asignavimų.

Teismas 2008 metais faktiškai Teisėjų atlyginimų įstatymo⁵ nuostatomis įgyvendinti (teisėjų darbo užmokesčiui padidinti ir vienkartinėms priemonėms) panaudojo 63,3 tūkst. Lt (iš jų 48,1 tūkst. Lt darbo užmokesčiui (įskaitant vienkartinės priemonės) ir 15,2 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) valstybės biudžeto asignavimų arba 5,3 tūkst. Lt daugiau nei buvo numatyta minėtame Teisėjų tarybos rašte.

Teismo kreditinis įsiskolinimas už prekes ir paslaugas 2008 m. gruodžio 31 d. buvo 7,0 tūkst. Lt, už socialinio draudimo įmokas – 0,9 tūkst. Lt, debetinio įsiskolinimo nėra. Socialinio draudimo įmokų kreditinis įsiskolinimas metų pradžioje – 0,5 tūkst. Lt.

Valstybinis auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais⁶.

³ Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo 2007 m. gruodžio 6 d. įstatymo Nr. X-1353 3 priedėlis.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-02-06 nutarimas Nr. 90.

⁵ Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, 2008-11-06 Nr. X-1771.

⁶ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais).

Atlikę teismui skirtų valstybės biudžeto asignavimų darbo užmokesčiui vidaus kontrolės aplinkos tyrimą, audito įrodymus darbo užmokesčio panaudojimo teisėtumo vertinimui surinkome atlikę tik savarankiškas audito procedūras teisėjų, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčio srityse.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Dėl teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumo

Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu⁷ teisme nustatytas teisėjų skaičius – 6. Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. dirbo 6 teisėjai.

Teismas 2008 metais panaudojo 454,1 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų teisėjų darbo užmokesčiui ir 143,9 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms, iš jų:

– 354,3 tūkst. Lt nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. apskaičiuotam teisėjų darbo užmokesčiui ir 112,3 tūkst. Lt nuo jo apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms (iki Teisėjų atlyginimų įstatymo įsigaliojimo⁸).

– 99,8 tūkst. Lt nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. apskaičiuotam teisėjų darbo užmokesčiui ir 31,6 tūkst. Lt nuo jo apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms (iš šių sumų – 25,7 tūkst. Lt teisėjų vienkartinėms priemonėms ir 8,1 tūkst. Lt nuo jų apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms).

1.1. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo

Vertindami teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimą, nustatėme, kad nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokesčių teismas skaičiavo atsižvelgdamas į teisėjų darbo užmokesčio apskaičiavimą aiškinančius teismų tarybos nutarimus⁹, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės¹⁰ nutarimais, kurie reglamentuoja teisėjų tarnybinių atlyginimų koeficientus ir tarnybinių atlyginimų priedų už ištarnautą laiką kintamus dydžius.

⁷ Lietuvos Respublikos Prezidento 2004 m. lapkričio 10 d. dekretas Nr. 129 (su vėlesniais pakeitimais).

⁸ Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, 2008-11-06 Nr. X-1771 (įsigaliojo nuo 2008 m. lapkričio 15 d.).

⁹ Teismų tarybos 2003-03-07 nutarimas Nr. 84, 2003-06-06 nutarimas Nr. 113 ir 2004-04-02 nutarimas Nr. 207.

¹⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-06-24 nutarimas Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų bei kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“ ir 1999-12-28 d. nutarimas Nr. 1494 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. 689 „Dėl teisėtvarkos, teisės saugos ir kontrolės institucijų vadovaujančiųjų pareigūnų ir valdininkų darbo apmokėjimo“ dalinio pakeitimo“.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Teismų įstatymo¹¹ nuostatas teisėjų darbo užmokestis (nuo 2008-11-15 teisėjų atlyginimas) nustatomas įstatymu. Teisėjų darbo apmokėjimas iki 2008 m. lapkričio 14 d. buvo reglamentuojamas Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymu, o nuo 2008 m. lapkričio 15 d. – Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymu.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2001 m. liepos 12 d. nutarimo konstatuojamosios II dalies 1 punkte nurodė, kad pirmiau minėtais Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais¹² nustatytas teisinis reguliavimas nebegalioja nuo Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo įsigaliojimo. Konstitucinis Teismas šiame nutarime konstatavo, kad Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatos dėl teisėjų darbo užmokesčio mažinimo prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsniui, 109 straipsniui, 114 straipsnio 1 daliai ir Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintam teisinės valstybės principui, todėl teisėjų darbo užmokesčio apskaičiavimui netaikomos.

Nuo šio Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimo paskelbimo dienos minėtos Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatos iki 2008 m. lapkričio 14 d. nebuvo nei pakeistos, nei pripažintos netekusiomis galios.

Lietuvos Respublikos Seimas, siekdamas sutvarkyti teisėjų darbo apmokėjimo reglamentavimą, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimus,¹³ 2008 m. lapkričio 6 d. priėmė Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo pavadinimo, 1, 2, 3, 4, 5, 7 straipsnių ir įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymą ir Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymą, kuriais teisėjų darbo apmokėjimo nuostatos nuo 2008 m. lapkričio 15 d. buvo perkeltos į Teisėjų atlyginimų įstatymą.

Kadangi iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokesčio dydžio nustatymas nebuvo aiškiai reglamentuotas teisės aktais, negalėjome įvertinti nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokesčiui – 354,3 tūkst. Lt ir socialinio draudimo įmokoms – 112,3 tūkst. Lt teismo panaudotų valstybės biudžeto asignavimų teisėtumo.

¹¹ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas, 96 str. 1 d.

¹² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-06-24 nutarimas Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų bei kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“ ir 1999-12-28 nutarimas Nr. 1494 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. 689 „Dėl teisėtvarkos, teisės saugos ir kontrolės institucijų vadovaujančiųjų pareigūnų ir valdininkų darbo apmokėjimo“ dalinio pakeitimo“.

¹³ Įstatymų projektų reg. Nr. XP-3117-XP-3120 aiškinamasis raštas, http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=320851

1.2. Dėl papildomų mokamų kasmetinių atostogų suteikimo teisėjams

Vadovaujantis Teismų įstatymo¹⁴ 98 straipsnio 2 dalimi, teisėjams iki 2008 m. rugpjūčio 31 d. už teisėjo funkcijų, nurodytų Baudžiamojo proceso kodekse, Civilinio proceso kodekse bei kituose įstatymuose, atlikimą po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis galėjo būti kompensuojama suteikiant iki 14 kalendorinių dienų papildomų mokamų kasmetinių atostogų. Šių atostogų suteikimo tvarka buvo nustatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu¹⁵ patvirtintoje Papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo tvarkoje.

Teisme teisėjams 2008 metais už procesinių veiksmų 2007-2008 metais atlikimą poilsio ir švenčių dienomis pagal teismo administracijos nustatytą grafiką (toliau - budėjimas) buvo suteikiamos 14 kalendorinių dienų papildomos atostogos, už kurias iš viso sumokėta 13,5 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų.

Teismo darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose teisėjų namuose budėjimo laikas buvo žymimas valandomis (iki 2008 m. gegužės mėn. 1 budėjimo diena – 8 val., nuo 2008 m. gegužės mėn. 1 budėjimo diena – 4 val.) Vertinant 2008 m. teisėjams skirtų papildomų atostogų už 2007-2008 m. budėjimus teisėtumą, nustatyta, kad teisėjų budėjimų poilsio ir švenčių dienomis grafikuose nurodytos budėtos dienos skiriasi nuo darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose pažymėtų budėtų dienų. Pažymėtina, kad teisėjų budėjimų grafikai buvo patvirtinti teismo pirmininko įsakymais ir nebuvo pakeisti. Minėti faktai rodo, kad darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose pateikta informacija apie teisėjų budėtas dienas yra netiksli ir nepatikima. Dėl šios priežasties negalėjome nustatyti tikslaus teisėjų budėto laiko ir įsitikinti, ar papildomos atostogos suteiktos laikantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu¹⁶ patvirtintos Papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo tvarkos.

Atsižvelgiant į tai, kad teisėjų budėjimų poilsio ir švenčių dienomis apskaita buvo netiksli, negalėjome įvertinti, ar teisėjams papildomų atostogų trukmė buvo apskaičiuota teisingai ir negalėjome įvertinti 13,5 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų panaudojimo šioms atostogoms teisėtumo.

1.3. Dėl vienkartinių priemokų skyrimo teisėjams

Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 straipsnyje nustatyta, kad bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjams metų pabaigoje už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių

¹⁴ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas (2002-01-24 įstatymo Nr. IX-732 redakcija).

¹⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 828.

¹⁶ Ten pat, 4, 7 p.

dienomis atliekant teisėjo funkcijas, nurodytas Baudžiamojo proceso kodekse, Civilinio proceso kodekse bei kituose įstatymuose, išmokama ne didesnė kaip pareiginės algos dydžio vienkartinė priemoka. Šiame straipsnyje nurodytų priemokų dydžių nustatymo ir išmokėjimo sąlygas ir tvarką pavesta nustatyti Teisėjų tarybai. Pagal Teisėjų tarybos nutarimu¹⁷ patvirtinto Vienkartinės priemokos teisėjams nustatymo ir išmokėjimo sąlygų bei tvarkos aprašo 2008 metams 5 punktą, vienkartinė priemoka teisėjams išmokama, jei teisėjai dėl darbo krūvio teisme dirba po darbo valandų, poilsio ar švenčių dienomis, jei dėl procesinių veiksmų atlikimo teisėjai dirba poilsio ir švenčių dienomis pagal teismo administracijos nustatytą grafiką, jei po darbo valandų, poilsio ar švenčių dienomis dalyvauja teismų savivaldos institucijų darbe ar atlieka šių institucijų pavestas užduotis, taip pat vykdant teismų administracinės veiklos priežiūros funkcijas bei tais atvejais, kai kalendoriniais metais teisme dirbo mažiau teisėjų, nei nustatyta teisėjų etatų sąrašė.

Teismo pirmininkas, vadovaudamasis Teisėjų tarybos nutarimu¹⁸, 2008 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. P-39 teisėjams skyrė nuo 59 iki 64 proc. pareiginės algos dydžio vienkartinės priemokas už 2008 metais procesinių veiksmų atlikimą poilsio ir švenčių dienomis pagal teismo administracijos nustatytą grafiką bei už ženkliai padidėjusį administracinių bylų nagrinėjimą, kas lemia didesnę darbo krūvį. Šioms priemokoms teisme panaudota 25 700 Lt, o nuo jų apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms – 8 146,9 Lt valstybės biudžeto asignavimų.

Teismo pirmininko aiškinimu, teisme jau eilę metų teisėjui tenkantis darbo krūvis viršija Nacionalinės teismų administracijos nustatytą teisėjui tenkanti darbo krūvį, teisėjai dėl didelio darbo krūvio priversti dirbti nenormuotą darbo dieną, taip pat dalį darbų atlikti namuose.

Audito metu nustatėme, kad 2008 metais teismo darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose buvo žymimas tik teisėjų budėjimo laikas, o kitas dėl padidėjusio darbo krūvio papildomai dirbtas laikas po darbo valandų ar darbas poilsio bei švenčių dienomis nebuvo žymimas nei darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose, nei kituose teismo vidaus dokumentuose.

Atkreiptinas dėmesys, kad teisėjų viršvalandinio darbo, darbo poilsio ir švenčių dienomis apskaita, kai pagal Teismų įstatymą¹⁹ iki 2008 m. rugpjūčio 31 d. teisėjams buvo numatytos papildomos mokamos kasmetinės atostogos, buvo reglamentuota Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²⁰ patvirtintoje Papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo tvarkoje. Lietuvos Respublikos darbo kodekso 147 str. 1 d. nustatyta, kad kiekvieno darbuotojo darbo ir poilsio laiko paskirstymas (kaita) per parą, savaitę ar apskaitinį laikotarpį, taip pat kasdieninio darbo (pamainos) pradžia ir pabaiga nustatoma pagal įmonės, įstaigos, organizacijos

¹⁷ Teisėjų tarybos 2008-12-05 nutarimas Nr. 13P-211-(7.1.2).

¹⁸ Ten pat.

¹⁹ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas (2002 m. sausio 24 d. įstatymo Nr. IX-732 redakcija), 98 str. 2 d.

²⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 828.

darbo tvarkos taisyklės. Šio straipsnio 6 d. nustatyta, kad darbuotojų dirbtas darbo laikas žymimas Vyriausybės patvirtintos pavyzdinės formos darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose.

Atsižvelgiant į tai, kad teisme teisėjams nėra nustatytos teisėjų viršvalandinio darbo, darbo poilsio ir švenčių dienomis, atliekant įstatymuose nustatytas teisėjo funkcijas, apskaitos, teismas turėtų sukurti šio darbo laiko apskaitos sistemą, kuri užtikrintų tikslią kiekvieno teisėjo dirbtų viršvalandžių, darbo laiko poilsio ir švenčių dienomis apskaitą.

1.4. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo

Kaip buvo minėta, 2008 m. lapkričio 15 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, kuris nustatė teisėjų atlyginimų dydžius ir jų skaičiavimo tvarką. Pagal šį įstatymą bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjų atlyginimas susideda iš pareiginės algos ir priedo už iš tarnautus Lietuvos valstybei metus. Šiame įstatyme yra nustatyta, kad teisėjams metų pabaigoje už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis, atliekant įstatymuose numatytas teisėjo funkcijas, Teisėjų tarybos nustatyta tvarka išmokama ne didesnė kaip pareiginės algos dydžio vienkartinė priemoka. Reikšmingų klaidų, neatitikimų ir pažeidimų, apskaičiuojant ir išmokant teisėjų atlyginimą, nenustatyta.

2. Dėl valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo

Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. buvo užimtos visos 13 valstybės tarnautojų pareigybės.

Teismas 2008 metais panaudojo 413,7 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui, iš jų: 92,6 tūkst. Lt priedams ir priemokoms, 21,3 tūkst. Lt vienkartinėms piniginėms išmokoms ir 131,1 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms.

2.1. Dėl valstybės tarnautojų pareiginės algos, priedų ir priemokų

Valstybės tarnybos įstatyme²¹ nurodyta, kad valstybės tarnautojo darbo užmokestį sudaro pareiginė alga, priedai ir priemokos. Teisme dirbančių valstybės tarnautojų pareigybių lygiai ir kategorijos atitinka Teisėjų tarybos²² nutarimu patvirtintus valstybės tarnautojų pareigybių lygius ir

²¹ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999-07-08 Nr. VIII-1316 (su vėlesniais pakeitimais), 23 str. 1 d.

²² Teisėjų tarybos 2008-06-30 nutarimas Nr. 13P-114-(7.1.2) „Dėl teismuose dirbančių valstybės tarnautojų pareigybių lygių ir kategorijų“.

kategorijas. Vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymu²³ valstybės tarnautojams gali būti mokami priedai už tarnybos Lietuvos valstybei stažą, už kvalifikacinę klasę arba kvalifikacinę kategoriją ir pareiginės algos dydžio vienkartinis priedas. Teisme 2008 metais valstybės tarnautojams pareiginės algos dydžio vienkartiniai priedai nebuvo skirti. Be to, minėtame įstatyme²⁴ numatyta, kad valstybės tarnautojams gali būti mokamos priemokos už darbą poilsio ir švenčių dienomis ir nakties metu, už darbą kenksmingomis, labai kenksmingomis ir pavojingomis darbo sąlygomis bei už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą ar papildomų užduočių, atliekamų viršijant nustatytą darbo trukmę, atlikimą. 2008 metais valstybės tarnautojams skirtų priemokų suma neviršijo 60 procentų pareiginės algos²⁵, o priemokų ir priedo už kvalifikacinę klasę suma neviršijo 70 procentų pareiginės algos²⁶.

2.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų skyrimo valstybės tarnautojams

Valstybės tarnybos įstatyme²⁷ numatyta, kad valstybės tarnautojai gali būti skatinami vienkartinė pinigine išmoka Vyriausybės nustatyta tvarka. Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutarimu²⁸ patvirtino Vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo tvarkos aprašą (toliau – aprašas). 2008 metais teisme valstybės tarnautojams vienkartinės piniginės išmokos buvo skirtos, laikantis patvirtinto aprašo, t. y. vienkartinės piniginės išmokos neviršijo 100 procentų nustatytosios valstybės tarnautojo pareiginės algos, jos buvo paskirtos ne daugiau nei kartą per metus tuo pačiu pagrindu (aprašo 2 punkte numatytais atvejais).

2008 m. gruodžio 15 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė posėdžio protokolu pritarė nuostatai, kad 2008 metais vienkartinės piniginės išmokos valstybės tarnautojams iš valstybės ir savivaldybių institucijos ar įstaigos sutaupytų darbo užmokesčio lėšų nebūtų mokamos. Pažymėtina, kad teisme valstybės tarnautojams vienkartinės piniginės išmokos po 2008 m. gruodžio 15 d. nebuvo skirtos.

2.3. Dėl apmokėjimo už darbą poilsio ir švenčių dienomis

Teisme poilsio ir švenčių dienomis dėl procesinių veiksmų atlikimo kartu su teisėjais dirba ir teismo posėdžių sekretoriai, kuriems 2008 metais už teismo pirmininko įsakymuose nurodytą 2007 metais budėtų dienų skaičių buvo suteiktas poilsio laikas prie kasmetinių atostogų arba už budėtas

²³ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999-07-08 Nr. VIII-1316 (su vėlesniais pakeitimais), 25 str. 1 d. 1,2,5 p.

²⁴ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999-07-08 Nr. VIII-1316 (su vėlesniais pakeitimais), 26 str. 1 d. 1, 2 ir 3 p.

²⁵ Ten pat, 26 str. 3 d.

²⁶ Ten pat, 23 str. 2 d.

²⁷ Ten pat, 27 str. 2 d. 3 p.

²⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-07-19 nutarimas Nr. 1167 „Dėl vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

dienas buvo apmokėta kaip už viršvalandinį darbą. Audito metu nustatyta, kad 2007 m. darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose posėdžių sekretorių budėtos dienos nebuvo žymimos. Teismo pirmininko įsakymuose nurodyta, kad budėtų dienų skaičius nustatytas remiantis 2007 m. teisėjų budėjimo savaitgaliais grafiku ir nusistovėjusia vidine teismo veiklos praktika, pagal kurią teisme kiekvieno teisėjo darbinė veikla susieta su tuo pačiu teismo posėdžių sekretoriumi. Pažymėtina, kad teismo posėdžių sekretoriams nebuvo patvirtinti budėjimo grafikai.

Nesant teismo posėdžių sekretorių budėjimo apskaitos, negalėjome įvertinti, ar poilsio laikas prie kasmetinių atostogų bei budėtos dienos buvo apskaičiuotos teisingai ir negalėjome įvertinti 2008 metais iš viso teismo posėdžių sekretoriams apmokėtų 8,9 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų panaudojimo teisėtumo.

3. Dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo

Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. buvo užimtos visos 9 darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybės.

Teismas 2008 metais panaudojo 134,6 tūkst. Lt asignavimų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui, iš jų: 3,6 tūkst. Lt priemokoms, 7,0 tūkst. Lt vienkartinėms piniginėms išmokoms ir 42,6 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms.

3.1. Dėl tarnybinių koeficientų nustatymo ir priemokų skyrimo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis

Teisme darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, tarnybinių atlyginimų koeficientai nustatyti, laikantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²⁹ patvirtintų tarnybinių atlyginimų koeficientų. Teisme 2008 metais darbuotojams buvo skirtos priemokos už laikinai nesančių darbuotojų funkcijų (pareigų) atlikimą arba papildomų darbų vykdymą. Šių priemokų reglamentavimas numatytas minėto nutarimo 5.2 punkte. Pažymėtina, kad teisme 2008 metais darbuotojui skirta priemokų suma neviršijo jam nustatyto tarnybinio atlyginimo dydžio, priemokos darbuotojams paskirtos ne ilgesniam laikotarpiui kaip iki kalendorinių metų pabaigos.

²⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-08. nutarimas Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

3.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų skyrimo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis

Darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, 2008 metais vienkartinės piniginės išmokos skirtos laikantis teisės aktų reikalavimų. Pažymėtina, kad teisme vienkartinės piniginės išmokos po 2008 m. gruodžio 15 d. nebuvo skirtos.

3.3. Dėl darbo užmokesčio fondo panaudojimo

Audito metu nustatyta, kad teismo pirmininko 2008 m. vasario 8 d. įsakymu Nr. P-4 darbuotojui skirta 0,5 tūkst. Lt materialinė pašalpa iš darbo užmokesčio fondo ekonomijos. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu³⁰ patvirtinta Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija, pašalpos esant sunkiai materialinei būklei, mirties ir kitais atvejais apmokamos iš darbdavių socialinei paramai skirtų asignavimų (išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnis 2.7.3.1.1.1).

Teisme nebuvo vadovujamasi Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu³¹ patvirtinta Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija, nes darbuotojui skirta 0,5 tūkst. Lt materialinė pašalpa apmokėta ne iš darbdavių socialinės paramos straipsnio, o iš darbo užmokesčiui patvirtintų asignavimų.

Pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymą³² teismo pirmininkas, kaip asignavimų valdytojas, yra atsakingas už jam paskirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimą pagal tikslinę paskirtį, už buhalterinės apskaitos organizavimą ir finansinės atskaitomybės rengimą bei pateikimą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, o pagal Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės³³ įstaigos vyriausiasis buhalteris atsako už visų tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą, buhalterinių įrašų atitiktį ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų turiniui, ūkinių operacijų teisėtumo, lėšų naudojimo teisės aktų nustatyta tvarka bei tinkamo apskaitos dokumentų įforminimo kontrolę ir išankstinę finansų kontrolę, biudžetinės įstaigos finansinės atskaitomybės sudarymą pagal sąskaitų duomenis.

³⁰ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005-09-29 d. įsakymas Nr. 1K-280.

³¹ Ten pat.

³² Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas 5 str. 1 d. 1 p. ir 7 str. 1 ir 3 p.

³³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005-05-25 įsakymu Nr. 1K-170 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės, 20 p.

4. Rekomendacijos teismui

1. Imtis priemonių valdyti rizikas, susijusias su darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumu.
2. Sukurti darbo laiko apskaitos sistemą, kuri užtikrintų tikslią kiekvieno teisėjo ir valstybės tarnautojo dirbtų viršvalandžių, darbo laiko poilsio ir švenčių dienomis apskaitą.

3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotoja

Rita Švedienė

3-iojo audito departamento Vilniaus skyriaus vedėja

Aurelija Brukštutė

3-iojo audito departamento Vilniaus skyriaus
valstybinė auditorė

Augustė Baradinskaitė